

Τράπεζα θεμάτων Αρχές Φιλοσοφίας Β' Λυκείου

GI_V_FIL_0_16896

14ο
ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ Α1**

1α. Να χαρακτηρίσετε τις ακόλουθες προτάσεις ως προς την ορθότητά τους, γράφοντας τη λέξη «σωστό» ή «λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

(μονάδες 10)

1. Κατά τους ορθολογιστές η γνώση μας προέρχεται κυρίως από τον ορθό λόγο.

1. Σωστό.

2. Αντικείμενο της γνωσιολογίας είναι οι δυνατότητες, οι πηγές, τα είδη και οι μέθοδοι απόκτησης της γνώσης.

2. Σωστό.

3. Σύμφωνα με τον Καντ, μόνον ο ορθός λόγος παρέχει το κριτήριο της ηθικής ορθότητας.

3. Σωστό.

4. Η γλώσσα δεν είναι απλή μετάδοση πληροφοριών. Με τη γλώσσα «κάνουμε» διάφορα πράγματα, όπως όταν υποσχόμαστε, διατάζουμε, ευχόμαστε ή παρακαλούμε για κάτι.

4. Σωστό.

5. Οι έννοιες «άσπρο-μαύρο» θεωρούνται από τη λογική ως αντιφατικές, επειδή μεταξύ τους υπάρχουν άλλες ενδιάμεσες έννοιες.

5. Λάθος.

1β. Να αποδώσετε το φιλοσοφικό περιεχόμενο των παρακάτω όρων: αξιολογία, κοινωνικό συμβόλαιο, αισθητική φιλοσοφία.

(μονάδες 15)

Αξιολογία = αποτελεί βασικός κλάδος της φιλοσοφικής αναζήτησης που καλύπτει τους προβληματισμούς της πρακτικής φιλοσοφίας στο σύνολό της. Όταν θέλουμε

να βρούμε αρχές που να ρυθμίζουν τις πράξεις μας και να μας καθοδηγούν στην οργάνωση της ζωής μας, ενδιαφερόμαστε για την πρακτική φιλοσοφία. Επειδή στην πρακτική φιλοσοφία μιλάμε συνήθως για αξίες που μας κατευθύνουν και που θέλουμε να πραγματώσουμε, αυτός ο κλάδος ονομάζεται αξιολογία.

Κοινωνικό συμβόλαιο = νοερή συμφωνία μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας. Σύμφωνα με αυτή, κάθε ορθολογικά σκεπτόμενο άτομο αποδέχεται και συμμορφώνεται με κάποιες βασικές αρχές που αποβλέπουν στο κοινό συμφέρον, υπό την προϋπόθεση όμως ότι και όλα τα άλλα μέλη συμμορφώνονται με τις ίδιες αρχές. Το «κοινωνικό συμβόλαιο» αποτέλεσε τη βάση για την οικοδόμηση και νομιμοποίηση πολιτικών θεσμών (όπως ο θέσμος της κεντρικής εξουσίας ή κεντρικής αρχής).

Αισθητική φιλοσοφία = είναι κλάδος της φιλοσοφίας που ερευνά τις αισθητικές αξίες και διατυπώνει ή προσπαθεί να διατυπώσει γενικά αποδεκτά κριτήρια για το ωραίο.

ΘΕΜΑ Α2

2α. «Σήμερα μόνο οι εγκληματίες τολμούν να βλάψουν άλλους ανθρώπους χωρίς να επικαλεστούν τη φιλοσοφία», αναφέρει ο Μούζιλ. Πώς συνδέεται αυτή η φράση με την καταχρηστική χρήση της λέξης «φιλοσοφία»;

(μονάδες 12)

Ο Μούζιλ κατακρίνει την διεύρυνση του όρου «φιλοσοφία», η οποία τείνει να σημαίνει κάθε προσωπική ιδεολογία την οποία έχει διαμορφώσει κάποιος για τη ζωή και για τον κόσμο. Ο Μούζιλ παρατηρεί ότι γίνεται κατάχρηση του όρου «φιλοσοφία» και αυτό φέρνει ως αποτέλεσμα να χάνεται η σοβαρότητα και η έννοια της πνευματικής ενασχόλησης με την οποία συνδέεται άρρηκτα η φιλοσοφία. Η ευρύτατη χρήση του όρου «φιλοσοφία» δείχνει ότι επικρατεί σύγχυση στον κοινό νου για το αντικείμενό της και για την αξία της. Επομένως, χρησιμοποιεί με κάποια ειρωνεία τη φράση «Σήμερα μόνο οι εγκληματίες τολμούν να βλάψουν άλλους ανθρώπους χωρίς να επικαλεστούν τη φιλοσοφία», δηλώνοντας ότι ο όρος «φιλοσοφία» βρίσκεται στην καθημερινότητά μας, χωρίς να γνωρίζουμε επακριβώς τι σημαίνει και πως λειτουργεί η φιλοσοφία.

2β. Ο Ντεκάρτ διατύπωσε τη θεωρία που περιγράφεται ως δυϊσμός (θεωρία αλληλεπίδρασης). Να την παρουσιάσετε σύντομα.

(μονάδες 13)

Δυϊσμός ή θεωρία αλληλεπίδρασης είναι η θεωρία σύμφωνα με την οποία κάθε άνθρωπος απαρτίζεται από δύο οντότητες, από το πνεύμα, του οποίου η ουσία είναι η σκέψη (όλες δηλ. οι νοητικές λειτουργίες), και από το υλικό σώμα, του οποίου η ουσία είναι η έκταση. Το πνεύμα αλληλεπιδρά με το σώμα μέσω της

επίφυσης (κωναρίου), ενός αδένα στο κέντρο του εγκεφάλου. Με τη βοήθεια αυτού του αδένα διαβιβάζονται προς το πνεύμα τα ερεθίσματα που δέχεται το σώμα μας από το εξωτερικό περιβάλλον και, αντιστρόφως, μέσω αυτού του αδένα διαβιβάζονται προς το σώμα οι εντολές που δίνουν ο νους και η βούλησή μας, για να κινηθούν τα μέλη μας. Δυστυχώς, δεν μπορούμε να εξηγήσουμε πώς δύο τελείως διαφορετικές ουσίες, μία υλική και μία πνευματική, μπορούν να αλληλεπιδράσουν, να επηρεάσουν η μία την άλλη, αν σκεφτούμε κιόλας ότι η αναφορά στην επίφυση δεν έχει καμιά επιστημονική βάση.

Επιμέλεια: Κατερίνα Μητσοπούλου